

НМАПО

**ім. П.Л. Шупика
МОЗ України**

www.nmapo.edu.ua

УДК: [616-073.916+616-056.3] (061)
ББК: [53.6+54.1] з-41

**Збірник наукових праць співробітників НМАПО імені П.Л. Шупика
Київ, 2015 р. – 196 с.**

24 випуск збірника наукових праць виходить у вигляді 6 книг. У шостій книзі висвітлені актуальні питання акушерства і гінекології, репродуктивних технологій в лікуванні безпліддя. Збірник розрахований на акушерів-гінекологів, гінекологів, педіатрів, сімейних лікарів, а також на викладачів вищих навчальних медичних закладів.

Головний редактор: академік НАМН України, професор **Ю.В. Вороненко**
Науковий редактор: д.мед. н., професор **І.С. Зозуля**

Редакційна колегія: **М.Л. Анкін** - д.мед.н., проф.; **Біда** - д.мед.н., проф.; **О.І. Білогорцева** - д.мед.н., проф.; **Г.Ф. Білоклицька** - д.мед.н., проф.; **В.О. Бобров** - член.-кор. НАМН України, проф.; **Н.О. Вепотнева** - д.мед.н., проф.; **Н.Г. Гойда** - д.мед.н., проф.; **Ю.І. Головченко** - д.мед.н., проф.; **Р.І. Гош** – к.біол.н., с.наук.с.; **Г.І. Герцен** - д.мед.н., проф.; **В.Г. Гетьман** - д.мед.н., проф.; **Л.Л. Давтян** - д.мед.н., проф.; **О.Я. Дзюблик** - д.мед.н., проф.; **М.М. Долженко** - д.мед.н., проф.; **О.Й. Жарінов** - д.мед.н., проф.; **В.А. Загорій** – д.мед.н., проф.; **Ю.П. Зозуля** - академік НАМН України, проф.; **К.М. Ігрунова** - д.мед.н., проф.; **В.К. Казимирко** - д.мед.н., проф.; **А.А. Калашніков** - д.мед.н., проф.; **В.М. Коваленко** - член.-кор. НАМН України, проф.; **О.Є. Коваленко** - д.мед.н., проф.; **І.П. Козярін** - д.мед.н., проф.; **Р.С. Коритнюк** - д.мед.н., проф.; **Г.П. Козиниць** - д.мед.н., проф.; **Ю.М. Кондратенко** - д.мед.н., проф.; **Б.П. Криштопа** - д.мед.н., проф.; **Г.І. Лисенко** - д.мед.н., проф.; **В.І. Мамчич** - д.мед.н., проф.; **О.В. Павленко** - д.мед.н., проф.; **Є.Г. Педатченко** - член.-кор. НАМН України, проф.; **М.Є. Поліщук** - член.-кор. НАМН України, проф.; **В.А. Попов** - д.мед.н., проф.; **М.Г. Проданчук** - член.-кор. НАМН України, проф.; **М.С. Пономаренко** - д.мед.н., проф.; **С.О. Риков** - д.мед.н., проф.; **А.П. Радзіховський** - д.мед.н., проф.; **М.М. Сергієнко** - член.-кор. НАМН України, проф.; **О.О. Тимофеев** - д.мед.н., проф.; **О.В. Ткаченко** - д.мед.н., проф.; **Ю.І. Фещенко** - академік НАМН України, проф.; **Н.В. Харченко** - д.мед.н., проф.; **Н.І. Швець** - д.мед.н., проф.; **Н.М. Шуба** - д.мед.н., проф.

РЕКОМЕНДОВАНО: *Вченою радою Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика МОЗ України, Протокол №6 від 17.06.15 р.*

АТЕСТОВАНО

Вищою атестаційною комісією України, Постанова Президії ВАК України від 10.02.2010 р. № 1-05/1

медичні, фармацевтичні науки

Друкується згідно свідоцтва про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції – серія ДК №3617

Видається збірник з 1999 року, **засновник та видавець:** Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика.

Періодичність виходу – чотири рази на рік

Відповідальна за комплектування, редагування та випуск: **Л.В. Сухих**

Комп'ютерне упорядкування та верстка: **А.О. Бондаренко**

Рецензенти: **Ю.П. Вдовиченко** – член.-кор. НАМН України, д.мед.н., професор

Редакційна колегія зберігає авторський текст без істотних змін, звертаючись до коректування в окремих випадках.

Відповідальність за вірогідність фактів, цитат, прізвищ, імен та інших даних несуть автори.

ISSN 2227-7404

© Національна медична академія
післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, 2015

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ імені П.Л. ШУПИКА

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СПІВРОБІТНИКІВ НМАПО імені П.Л. Шупика

*ВИПУСК 24
КНИГА 6
(Частина 2)*

Київ – 2015

U.D.C.: [616-073.916+616-056.3] (061)

BBK: [53.6+54.1] c-41

**COLLECTION OF SCIENTIFIC WORKS OF STAFF MEMBERS OF NMAPE,
Kyiv, 2015; 196 p.**

The 24st collected transactions appear in 6 books. The 6d book deals with the topical questions of assisted reproductive technologies in treating infertility, obstetrics and gynecology.

The collected works are intended for obstetricians, gynecologists, pediatricians, family doctor and also on the teachers of higher educational medical institutions.

Editors-in-chief: Academician of the NAMS of Ukraine, Professor **Yu.V. Voronenko**

Scientific editor: Professor **I.S. Zozulya**

Editorial board: **M.L. Ankin** - M.D., Ph.D., Professor; **V.I. Bida** - M.D., Ph.D., Professor; **O.I. Bilogortseva** - M.D., Ph.D., Professor; **G.F. Biloklytska** - M.D., Ph.D., Professor; **V.O. Bobrov** - Associate Member of the NAMS, Professor; **N.O. Vetyutneva** - M.D., Ph.D., Professor; **N.G. Goyda** - M.D., Ph.D., Professor; **Yu.I. Golovchenko** - M.D., Ph.D., Professor; **R.I. Gosh** - Ph. D., C.B.S., Associate Professor; **H.I. Gertsen** - M.D., Ph.D., Professor; **L.L. Davtyan** - M.D., Ph.D., Professor; **O.Ya. Dzyublyk** - M.D., Ph.D., Professor; **M.M. Dolzhenko** - M.D., Ph.D., Professor; **O.Yo. Zharinov** - M.D., Ph.D., Professor; **V.A. Zagoriy** - M.D., Ph.D., Professor; **Yu.P. Zozulia** - Academician of the NAMS, Professor; **K.M. Igrunova** - M.D., Ph.D., Professor; **V.K. Kazymyrko** - M.D., Ph.D., Professor; **A.A. Kalashnikov** - M.D., Ph.D., Professor; **V.M. Kovalenko** - Associate Member of the NAMS, Professor; **O.Ye. Kovalenko** - M.D., Ph.D., Professor; **I.P. Kozyarin** - M.D., Ph.D., Professor; **R.S. Korytnyuk** - M.D., Ph.D., Professor; **G.P. Kozynets** - M.D., Ph.D., Professor; **Yu.M. Kondratenko** - M.D., Ph.D., Professor; **B.P. Kryshchop** - M.D., Ph.D., Professor; **G.I. Lusenko** - M.D., Ph.D., Professor; **V.I. Mamchych** - M.D., Ph.D., Professor; **O.V. Pavlenko** - M.D., Ph.D., Professor; **Ye.G. Pedatchenko** - Associate Member of the NAMS, Professor; **M.Ye. Polischuk** - Associate Member of the NAMS, Professor; **V.A. Popov** - M.D., Ph.D., Professor; **M.G. Prodanchuk** - Associate Member of the NAMS, Professor; **M.S. Ponomarenko** - M.D., Ph.D., Professor; **S.O. Rykov** - M.D., Ph.D., Professor; **A.P. Radzikhovsky** - M.D., Ph.D., Professor; **M.M. Sergienko** - Associate Member of the NAMS, Professor; **O.O. Tymofeyev** - M.D., Ph.D., Professor; **O.V. Tkachenko** - M.D., Ph.D., Professor; **Yu.I. Feshchenko** - Academician of the NAMS, Professor; **N.V. Kharchenko** - M.D., Ph.D., Professor; **N.I. Shvets** - M.D., Ph.D., Professor; **N.M. Shuba** - M.D., Ph.D., Professor.

IS RECOMMENDED:

by Scientific Council of the National Medical Academy of Post-Graduate Education named after P.L.Shupyk, Health Ministry of Ukraine
The minutes № 6, 17.06.2015

IS CERTIFICATED:

by Supreme Certifying Commission of Ukraine

Medical, Pharmaceutical Science

Resolution of Presidium SCC of Ukraine from 10.02.2010, №1-05/1

Is published under the certificate of subject of publishing entry in state register of publishers, manufactures and distributors of production, series DKN№3617.

The collection has been published since 1999, **Founder and Publisher:** Shupyk National Medical Academy of Postgraduate Education

Frequency of publication is 4 times per year

Responsible for the compilation and edition: **L.V. Suhih**

Computer ordering and make-up: **A.O. Bondarenko**

The reviewers: **Yu.P. Vdovychenko** – Associate Member of the NAMS, M.D., Ph.D., Professor.

The editorial board has kept the author's text without essential changes, addressing to a correcting on occasion.

The authors of the publications carry the responsibility for reliability of the facts, citation, surnames, names and other data.

ISSN 2227-7404

© **P.L.Shupyk National Medical Academy of Post-Graduate Education named after P.L.Shupyk, 2015**

MINISTRY OF PUBLIC HEALTH OF UKRAINE

NATIONAL MEDICAL ACADEMY FOR POSTGRADUATE
EDUCATION NAMED AFTER P.L. SHUPYK

**THE COLLECTION
OF SCIENTIFIC WORKS
of the STAFF MEMBERS
of P.L. SHUPYK
NMAPE**

EDITION 24

BOOK 6

(Part 2)

Kyiv – 2015

ЗМІСТ

ІНТЕНСИВНА ТЕРАПІЯ ТА АНЕСТЕЗІОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В АКУШЕРСТВІ

Снижение частоты постпункционной головной боли при помощи иглы Пенкан <i>Р.А. Ткаченко, Е.В. Грижимальский</i>	10
Концентрат протромбинового комплекса (КПК) в комплексной терапии коагулопатии потребления на фоне HELLP-синдрома <i>Р.А. Ткаченко, В.В. Белая, С.А. Мазманишвили, В.П. Лакатош, О.Б. Маланчук</i>	14
Акушерские коагулопатические кровотечения. Методы профилактики и лечения <i>Ю.А. Дубоссарская, В.В. Лебедюк</i>	20
Инфузийна терапія у вагітних з тяжким перебігом гострої респіраторної вірусної інфекції та грипу <i>О.Ю. Хоменко, Р.О. Ткаченко, М.М. Пилипенко</i>	27
Хірургічне лікування прогресуючої варикозної хвороби нижніх кінцівок у вагітних <i>В.М. Антонюк-Кисіль, В.М. Єнікеєва, С.І. Лічнер, В.М. Липний, І.М. Вовк</i>	37
Імунні зміни у новонароджених із гастроінтестинальною недостатністю, які потребують інтенсивної терапії <i>Д.А. Холод, Д.А. Шкурупій</i>	43
Деякі аспекти немедикаментозної корекції метаболічних порушень у вагітних <i>В.В. Корсак, І.І. Пацкань</i>	48
Внутрішньочеревні кровотечі після гінекологічних та акушерських втручань – роль судинного хірурга <i>В.М. Антонюк-Кисіль, В.М. Єнікеєва, С.І. Лічнер, В.М. Липний, Ж.М. Тимошук</i>	53
Аналіз факторів ризику істміко-цервікальної недостатності <i>Г.В. Чайка, І.В. Олексієнко</i>	58
Вплив різних варіантів інфузійної терапії при кесаревому розтині на стан електrolітного та кислотного-основного складу плазми крові <i>Р.О. Ткаченко, Е.В. Грижимальський</i>	63
Спинальная анальгезия родов. Опыт применения <i>А.Ф. Ткачуковский, С.Ю. Рямушкина, Л.А. Иванченко</i>	71

Влияние методов анестезии кесарева сечения на когнитивные функции родильниц <i>А.О. Волков, Е.Н. Клигуненко</i>	75
Особенности инфузионно-трансфузионной терапии у родильниц с преэклампсией тяжелой степени <i>В.И. Черный, Е.А. Бернадинер</i>	80
Причини «тяжких дихальних шляхів» в акушерській анестезіології <i>В.А. Ціюма, О.О. Буднюк</i>	85
Нові підходи до профілактики та лікування акушерських кровотеч із застосуванням терліпресину <i>Г.І. Резніченко, Ю.М. Бессарабов, Г.В. Головка, В.Ю. Потебня</i>	90
Новітні освітні технології професійного вдосконалення лікарів при невідкладних станах в акушерстві <i>В.В. Артьоменко, Л.І. Берлінська, М.П. Первак, С.С. Семченко</i>	94
Питання виношування вагітності у жінок, хворих на ВІЛ-асоційований туберкульоз <i>Т.Л. Габорець</i>	99
Оцінювання різних методів профілактики та лікування артеріальної гіпотензії при кесаревому розтині в умовах спінальної анестезії <i>Р.О. Ткаченко, В.В. Петриченко</i>	105
Інноваційні методи навчання анестезіологів виконанню практичних навичок при лікуванні невідкладних станів в акушерстві <i>В.В. Артьоменко, В.М. Носенко, Д.Ф. Караконстантин, Д.А. Новіков</i>	112
Анестезиологическое обеспечение оперативного родоразрешения пациентки с синдромом Арнольда–Киари I типа (клинический случай) <i>В.В. Базовкин, О.Н. Горбачева, В.В. Малюк, А.Ф. Подыма</i>	117
Сучасні методи корекції істміко-цервікальної недостатності <i>М.О. Щербина, Му'авія Салем Насер Альмарадат</i>	122
Тромбоэластография в диагностике и лечении коагулопатий беременных и ассоциированных акушерских синдромов <i>М.В. Макаренко, Д.А. Говсеев, И.И. Скирда</i>	125
Об эффективности рестриктивного типа восполнения острой акушерской кровопотери <i>Е.Н. Клигуненко, В.А. Сединкин</i>	136

Новітні освітні технології професійного вдосконалення лікарів при невідкладних станах в акушерстві

**В.В. Артьоменко, Л.І. Берлінська, М.П. Первак,
С.С. Семченко**

Одеський національний медичний університет
Навчально-інноваційний центр практичної підготовки лікаря

Післядипломна підготовка лікарів акушерів-гінекологів має велику важливість і актуальність у зв'язку із збереженням високого рівня материнської та перинатальної смертності, збільшенням контингенту жінок усіх вікових груп з різною генітальною та екстрагенітальною патологією. Усе це диктує необхідність відпрацювання практичних навичок планової та екстреної спеціалізованої лікарської допомоги в акушерстві та перинатології шляхом застосування сучасних технологій освоєння і вдосконалення практичних навичок – спеціальних муляжів, фантомів і тренажерів, а також віртуальних (комп'ютерних) симуляторів, що забезпечують створення реальності медичних втручань та процедур. У статті висвітлений досвід використання та оцінювання ефективності симуляційних технологій при вивченні та відпрацюванні невідкладних станів в акушерській практиці на прикладі проведених тренінгів для 250 лікарів-акушерів м. Одеси та Одеської області.

Ключові слова: симуляційна медицина, манекен-симулятор, акушерство, практичні навички.

Симуляційне навчання – досить нова освітня методика, яка застосовується в медицині. Його розвиток з кожним днем стає більш реалістичним і наближеним до реальної практичної діяльності лікарів [1]. Поява можливості симуляційної освіти лікарів є перспективним і необхідним спрямуванням. Використання симуляторів є безпечним для пацієнтів і дозволяє моделювати різні критичні ситуації в умовах, наближених до реальних [2]. Результатом навчання є професійне вдосконалення лікаря акушера-гінеколога з найбільш актуальних теоретичних і практичних питань, надання можливості лікарям акушер-гінекологам придбати і закріпити практичні навички роботи в ситуаціях фізіологічного та патологічного акушерства, що супроводжуються необхідністю прийняття рішення в умовах, максимально наближених до реальних [2, 3]. А також відпрацювання алгоритмів відповідно до протоколів Міністерства охорони здоров'я України, де кожен курсант навчається діяти в різних невідкладних ситуаціях відповідно дійсних стандартів, поліпшити якість і підвищити ефективність надання невідкладної медичної допомоги, при цьому зводячи до мінімуму кількість витраченого часу і лікарських помилок [4].

Симуляційне навчання є одним із шляхів реалізації новітніх освітніх методик викладання і вдосконалення знань та має цілий ряд переваг на відміну від традиційної системи підготовки:

- можливість об'єктивної реєстрації параметрів виконаних професійних дій з метою досягнення високого рівня підготовки кожним спеціалістом. Ряд тренажерів оснащений індикативною системою сприйняття відповідно до дій курсантів (від односкладних відповідей «так» або «ні» до комплексної зворотної відповіді, наприклад, на введення того чи іншого лікарського засобу з можливістю її реєстрації та зберігання). Окрім того, використання відеоапаратури дозволяє більш детально спостерігати та коректувати дії курсантів.
- придбання навичок без ризику для пацієнтів та незалежність від роботи клінік. На відміну від традиційної системи підготовки, при якій лікар може досконало знати теоретичну частину тієї чи іншої маніпуляції, але не мати практичного досвіду, використання симуляційних технологій дозволяє відпрацювати той чи інший алгоритм практичних дій та в майбутньому використати отримані знання при роботі із пацієнтами.
- необмежена кількість повторів для відпрацювання навичок та ліквідації помилок. Так, завдяки використанню симуляційних технологій курсант набуває можливість повторити відповідну навичку до автоматизму, що вдосконалює його майстерність та підвищує рівень компетентності [5, 6].

Мета дослідження: оцінювання ефективності навчання лікаря акушера-гінеколога з найбільш актуальних теоретичних і практичних питань при невідкладних станах в акушерстві.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Для вирішення завдань, які спрямовані на кваліфіковане засвоєння практичних навичок та умінь, в Одеському національному медичному університеті на базі Навчально-інноваційного центру практичної підготовки лікаря були проведені цикли тематичного удосконалення з невідкладних станів в акушерстві для лікарів акушерів-гінекологів на теми «Прееклампсія, еклампсія у вагітних», «Прееклампсія, еклампсія під час пологів», «Еклампсія у породіллі», «Серцево-легенева реанімація у вагітних». У практичному курсі використовували спеціальні муляжі, тренажери і манекен-симулятор породіллі вищого рівня реалістичності. Клінічні сценарії було розроблено співробітниками кафедр симуляційної медицини та акушерства і гінекології на підставі наказів МОЗ України № 620 від 29.12.2003 р. Про удосконалення надання стаціонарної акушерсько-гінекологічної та неонатологічної допомоги в Україні, № 676 від 31.12.2004 р. Про затвердження клінічних протоколів з акушерської та гінекологічної допомоги та № 582 від 29.12.2005 р. Про затвердження клінічних протоколів з акушерсько-гінекологічної допомоги [7–9].

Метод передбачає певну етапність:

1. Оцінювання вихідного рівня знань за допомогою тестування.
2. Проведення психологічного тренінгу з метою формування команди і визначення її лідера.
3. Відпрацювання практичних навичок.
4. Брифінг, з поясненням акушерської ситуації.

5. Участь курсантів у невідкладній клінічній ситуації в умовах максимально наближених до реальних:

- палата інтенсивної терапії оснащена медичним обладнанням, інструментарієм, лікарськими препаратами згідно з вимогами МОЗ України;
- наявність багатофункціонального манекена-симулятора породіллі;
- відеоспостереження, що фіксує роботу курсантів.

6. Дебрифінг з докладним аналізом клінічної ситуації, оцінювання правильності надання невідкладної медичної допомоги відповідно до клінічних протоколів МОЗ України з використанням відеозапису сценарію, де кожен учасник може побачити свої помилки, і команди в цілому.

7. Психологічний тренінг для оцінки правильності підбору команди і вибору її лідера з урахуванням ефективності роботи.

8. Заключне тестування для оцінки отриманих знань.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Протягом 2014–2015 року пройшли підготовку 250 лікарів акушерів-гінекологів, які працюють в пологових будинках і жіночих консультаціях міста Одеси та Одеської області зі стажем роботи від 3 до 20 років. На початку тренінгу проводили оцінювання теоретичних знань курсантів за допомогою тестів за темами циклу вхідного рівня знань, по закінченню тренінгу – заключне тестування. За результатами тестування встановлено вірогідне покращання теоретичних знань курсантів: середня оцінка підсумкового тестування склала 4,7 (при вихідному рівні – 3,2 ($p < 0,001$)). Для оцінювання виконання курсантами базових протоколів та вміння командної роботи під час невідкладних клінічних ситуацій були розроблені чек-листи. Тестування проводили до та після тренінгу. За результатами тестування було виявлено, що середня оцінка вірогідно збільшилась від 2,8 до 4,7 ($p < 0,001$). Учасникам була надана типова анонімна анкета до симуляційного курсу і після нього. Аналіз даних показав, що 91,7% курсантів вважають за необхідне проведення таких курсів регулярно, дана висока оцінка проведених циклів. На думку курсантів, використання фантомів і манекенів у навчальному процесі має більший ефект, ніж просто лекційний формат навчання.

У навчально-інноваційному центрі практичної підготовки лікаря в кінці кожного навчального тренінгу відбувається анкетування, спрямоване на вивчення ефективності симуляційного тренінгу. Щоб зрозуміти, що саме в симуляційному та психологічному тренінгах пройшло добре, а що ні, необхідний ретельний аналіз. Оцінка результатів тренінгу формує кінцеву частину всього тренінгового циклу. Саме на стадії оцінки результатів тренінгового навчання відбувається визначення того, чи були досягнуті поставлені цілі. Це дозволяє виявити, які потреби в тренінговій діяльності були задоволені завдяки проведеному тренінгу, що заважало нормальному протіканню процесу навчання, який матеріал, запропонований в ході симуляційного та психологічного тренінгів був найбільш корисним, тощо.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного аналізу професійного вдосконалення лікаря акушера-гінеколога за допомогою симуляційного навчання можна зробити висновок про цілий ряд переваг:

- безпека навчання як для пацієнта, так і для лікаря;
- реалізація індивідуального підходу до навчання;
- висока засвоєваність матеріалу за короткий проміжок часу;
- можливість простежити динаміку когнітивного зростання;
- вивчення рідкісних випадків невідкладних станів в практиці лікаря акушера;
- вдосконалення майстерності та підвищення рівня компетентності;
- відпрацювання базових діагностичних та лікувальних маніпуляцій;
- запобігання синдрому емоційного вигорання серед медичних спеціалістів.

Усе це позитивно впливає як на рівень теоретичних знань, на самооцінку лікарів акушерів-гінекологів, так і на якість виконання практичних навичок, і має важливе значення в підготовці лікарських кадрів.

Проаналізувавши результати анкетування оцінки ефективності симуляційного тренінгу, можна зробити наступний висновок, що в значній мірі зміст програми симуляційного навчання відповідає професійним потребам курсантів, що розглянуті теми повністю збігаються з особистими цілями курсантів, також тренінг є актуальним, інформаційним та практичним. Відзначається високий рівень професіоналізму тренерів центру та їх індивідуальна підтримка в процесі навчання. Отримані знання та практичні навички, як зазначили курсанти, є корисними і будуть постійно застосовуватися в їх практичній діяльності.

Новейшие образовательные технологии профессионального усовершенствования врачей при неотложных состояниях в акушерстве

В.В. Артеменко, Л.И. Берлинская, М.П. Первак, С.С. Семченко

Последипломная подготовка врачей акушеров-гинекологов имеет большую значимость и актуальность в связи с высоким уровнем материнской и перинатальной смертности, увеличением контингента женщин всех возрастных групп с разной генитальной и экстрагенитальной патологией. Все это диктует необходимость отработки практических навыков плановой и экстренной специализированной врачебной помощи в акушерстве и перинатологии путем применения современных технологий освоения и совершенствования практических навыков – специальных муляжей, фантомов и тренажеров, а также виртуальных (компьютерных) симуляторов, обеспечивающих создание реалистичных медицинских вмешательств и процедур. В данной статье освещен опыт использования и оценка эффективности симуляционных технологий при изучении и отработке неотложных состояний в акушерской практике на примере проведенных тренингов для 250 врачей-акушеров г. Одессы и Одесской области.

Ключевые слова: симуляционная медицина, манекен-симулятор, акушерство, практические навыки.

Innovative educational technologies of doctors' professional improvement of emergency conditions in obstetrics

V.V. Artyomenko, L.I. Berlinska, M.P. Pervak, S.S. Semchenko

Postgraduate training of obstetricians and gynecologists has great importance and relevance because of the high level of maternal and perinatal mortality, an increase in women contingent of all age groups with different genital and extragenital pathology. All this dictates the need

for practical skills of planned and emergency specialized medical care in obstetrics and perinatology through the use of modern technology development and improvement of practical skills - special models, phantoms and simulators, and virtual (computer) simulation, ensuring the creation of realistic medical interventions and procedures. This article highlights the experience of the use and evaluation of simulation technologies in the study and testing of emergency conditions in obstetric practice on the example of training for 250 midwives from Odessa and the Odessa region.

Key words: *simulation medicine, mannequin-simulator, obstetrics, practical skills.*

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Crofts JF, Ellis J, Draycott TJ, Winter C, Hunt LP, Akande VA. Change in knowledge of midwives and obstetricians following obstetric emergency training: a randomised controlled trial of local hospital, simulation centre and teamwork training. *BJOG* 2007;114: 1534–41.
2. Rodgers DL, Securo SJ, Pauley RD. Simulation in Healthcare : Journal of the Society for Simulation in Healthcare, 2009, 4(4):200–206.
3. Fritz PZ, Gray T, Flanagan B. Review of mannequin-based high-fidelity simulation in emergency medicine. *Emerg Med Australas* 2008; 20: 1–9.
4. Неотложные состояния в акушерстве и гинекологии / Галина Константиновна Степанковская (ред.). – К.: Здоров'я, 2000. – 672 с.
5. Артьоменко В.В., Роль симуляційного навчання у підвищенні якості медичної допомоги/ В. Артьоменко [та ін.] (с. 40–48), Журнал Управління закладом охорони здоров'я: Консультативно-довідкове видання/ ТОВ «Міжнародний центр фінансово-економічного розвитку – Україна». – К., 2014. – № 12.
6. Артьоменко В.В. Ефективність симуляційних методів навчання/ В. Артьоменко та ін. (с. 70–76), Журнал Управління закладом охорони здоров'я: Консультативно-довідкове видання/ ТОВ «Міжнародний центр фінансово-економічного розвитку – Україна». – К., 2015. – № 6.
7. Запорожан В.М., Міщенко В.П. Акушерська патологія: Атлас: Навч. посібник. – Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. – 292 с.
8. Алгоритмы оказания помощи при критических состояниях для врачей медицины неотложных состояний и семейных врачей: учеб. Пособие /Черний В.И., Шраменко Е.К., Кабанько Т.П., Олейников К.Н., Шано В.П. и др. – Донецк: Донбасс, 2013. – 104 с.
9. Практичні навички з медицини невідкладних станів : навчальний посібник / І.С. Зозуля, В.І. Боброва, А.В. Вершигора та ін. /За ред. І.С. Зозулі. – К., 2009. – 164 с.

УДК:618.396:616.98+616.24-002.5

Питання виношування вагітності у жінок, хворих на ВІЛ-асоційований туберкульоз

Т.Л. Габорець

Національна академія післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика, м. Київ

Туберкульоз залишається основним опортуністичним захворюванням у ВІЛ-інфікованих хворих і є основною причиною їх смерті. Останнім часом все частіше спостерігаються випадки вагітності серед жінок з даною патологією. У статті проаналізовано перебіг вагітності у жінок з ВІЛ-асоційованим туберкульозом, визначені особливості невиношування вагітності у таких жінок та рівень перинатальних ускладнень. Ураховуючи отримані дані, зроблено висновки щодо тактики ведення вагітності у жінок, хворих на ВІЛ-асоційований туберкульоз.

Ключові слова: *ВІЛ-інфіковані вагітні, ВІЛ-асоційований туберкульоз, загроза переривання вагітності, передчасні пологи.*

З даними офіційної статистики МОЗ України найбільш поширеним СНІД-індикаторним захворюванням в останні роки лишається туберкульоз, і, як наслідок, частіше зустрічаються випадки вагітності у жінок з ВІЛ-асоційованим туберкульозом. Частка осіб з уперше діагнованим туберкульозом серед нових випадків СНІДу має тенденцію до збільшення і у 2014 році склала 74,4% [1].

За інформацією ДУ «Український центр контролю за соціально небезпечними хворобами», а саме за даними звітної форми № 63 «Профілактика передачі ВІЛ від матері до дитини» в Україні у 2012 р. серед 4243 ВІЛ-інфікованих вагітних кількість випадків вагітності у жінок з ВІЛ-асоційованими туберкульозом склала 84 (1,98%) особи; у 2013 р. серед 4319 ВІЛ-інфікованих вагітних кількість таких випадків вагітності у жінок з ВІЛ-асоційованими туберкульозом склала 107 (2,48%).

Найбільший ризик появи або загострення туберкульозу припадає на першу половину вагітності й останні тижні перед пологам. Критичними для жінки є також пологи і післяпологовий період, коли відбувається раптова зміна діяльності організму та гормональних співвідношень [4, 5, 7].

Туберкульоз на сьогодні залишається основним інфекційним захворюванням, яке є причиною смерті ВІЛ-інфікованих, у тому числі ВІЛ-інфікованих жінок репродуктивного віку. Найбільший тягар ВІЛ-інфекції та туберкульозу припадає на жінок дітородного віку (15–49 років) [3], це в свою чергу пов'язано з найвищою захворюваністю жінок на туберкульоз та ВІЛ-інфекцію саме в репродуктивному віці.

За даними досліджень, проведених в Південній Африці, у разі захворювання на туберкульоз ВІЛ-інфікованої вагітної або жінки в післяпологовий період, значно зростає рівень материнської смертності, перинатальної патології та підвищується рівень

Наукове видання

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
СПІВРОБІТНИКІВ
НМАПО імені П.Л. ШУПИКА**

Випуск 24, книга 6 (частина 2)

Головний редактор:
академік НАМН України, професор
Ю.В. Вороненко

Науковий редактор: член-кор. НАМН України, д.мед.н., проф.
Ю.П. Вдовиченко

Художній і технічний редактор:
Л.В. Сухих

Комп'ютерне упорядкування та верстка: **А.О. Бондаренко**

Редактор англ. резюме: к.пед.н., доцент **Л.Ю. Лічман**

Замовник та видавець: НМАПО імені П.Л. Шупика

Адреса для листування: Україна, 04112, м. Київ-112, вул. Дорогожицька, 9
Адреса редакції: Україна, 04112, м. Київ-112, вул. Дорогожицька, 9, кім. 403,
тел./факс (044) 440-61-92
e-mail: nmapo403@ukr.net

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура Peterburg
Обл. видав. арк. – 10,64. Ум.-друк.арк. – 7,96.